

HRVATSKO NUMIZMATIČKO DRUŠTVO
THE PONTIFICAL INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILATELISTIČKO-NUMIZMATIČKO DRUŠTVO "RIJEKA"

INCC 2013

ZBORNİK RADOVA

7. MEĐUNARODNOGA NUMIZMATIČKOG KONGRESA U HRVATSKOJ

Opatija, Hrvatska, 27.-28. rujna 2013.

PROCEEDINGS

OF THE 7th INTERNATIONAL NUMISMATIC CONGRESS IN CROATIA

Opatija, Croatia, September 27-28, 2013

Pod pokroviteljstvom Razreda za društvene znanosti
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

*Under the auspices of the Academy-Department of Social Sciences
of the Croatian Academy of Sciences and Arts*

Rijeka, MMXIV.

NAKLADNIK / EDITOR

HRVATSKO NUMIZMATIČKO DRUŠTVO / CROATIAN NUMISMATIC SOCIETY

GLAVNI UREDNIK / CHIEF EDITOR

Prof. dr. sc. Julijan Dobrinić

RECENZENTI

Doc. dr. sc. Karla Gusar, Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru
Prof. dr. sc. Anamarija Kurilić, Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

FINANCIJSKA PODRŠKA / FINANTIAL SUPPORT
GRAD OPATIJA

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Sveučilišne knjižnice Rijeka
pod brojem **130319003**.

GRAFIČKA PRIPREMA / ELECTRONIC TYPEFACE
FOXGRAFIKA

Naklada 200 primjeraka / Printed in 200 copies

ISBN 978-953-55228-1-2

Novac iz Bukovice od 3. stoljeća prije Krista do 68. godine poslije Krista

M. Ilkić, Zadar, Hrvatska
I. Čerina, S. Čerina, Podgrađe, Hrvatska

Sažetak: Autori tematiziraju numizmatičke nalaze s nekoliko nalazišta u Bukovici. To su: Brgud, Kruševo, Podgrađe i Zelengrad. Kasnom liburnskom razdoblju pripadaju brojni nalazi kovanica iz Kartage i Numidije. Slijede kovanice sa Sicilije i iz južne Italije. Zastupljen je i novac iz Hispanije i grčke kolonije Issa. Osim republikanskih moneta, nađene su i one iz razdoblja principata.

Ključne riječi: *Bukovica, Podgrađe (Asseria), predcarski novac, Kartaga, Numidija, južna Italija, Sicilija, rimski novac.*

U članku obrađujemo numizmatičku građu s nekolicine nalazišta u Bukovici, krševitom kraju između Karinskog mora, Zrmanje i Krke. Većinom je riječ o neobjavljenim kovanicama. Čuvaju se u četiri privatne zbirke. Skupljane su pojedinačno po površini, i to tijekom nekoliko naraštaja. Dio staroga novca je, nažalost, izgubljen početkom Domovinskog rata. Sačuvani numizmatički nalazi pripadaju uglavnom 3. i 2. st. prije Krista. Nađene su i kasnorepublikanske monete, ali i one iz razdoblja Rimskoga carstva. Potječu s područja Brguda, Kruševa, Podgrađa i Zelengrada.¹

Iz predcarskog razdoblja najviše je sjevernoafričkog novca. Kartagi pripada devet nalaza. Kovanice promjera oko 21 mm, emitirane između 211. i 210. prije Kr., potječu s područja Brguda (**kat. br. 11**) i Podgrađa (**kat. br. 12-13**). Na tim nalazištima otkriveni su i krupniji kartaški komadi, s promjerom približno 28 mm, koji su kovani između 200. i 146. prije Krista (**kat. br. 14-19**). Novac Kartage dosta je istrošen, osobito onaj mlađi. Slijedi devet nešto bolje očuvanih kovanica iz Numidije. Pripisuju se kralju Masinisi i njegovim nasljednicima (208.-148. prije Kr. i kasnije). Otkrivene su također na području Brguda (**kat. br. 20-22**) i Podgrađa (**kat. br. 23-28**). Na reversu jednoga

¹ U Bukovici, koja je danas slabo napućena, potkraj prapovijesti i tijekom Principata cvao je život. Jedno od najvažnijih nalazišta na tomu krševitom području je Aserija (*Asseria*), nekoć velebni južnoliburnski grad. O Bukovici u tome razdoblju vidjeti u: Čače 2007, 39-82. Ukratko o Aseriji, lokalitetu kod Podgrađa, vidjeti u: *Stotinu hrvatskih arheoloških nalazišta* 2006, 208-209. Veći broj pojedinačnih numizmatičkih nalaza iz Podgrađa već je objavljen (Mirnik 1987, str. 90-91; Batović 2011, str. 23-24; Ilkić, Brusić, Longin, Ćurković 2011, kat. br. 1; Ilkić, Filipčić, Kramberger 2012, kat. br. 24, 40; Šeparović 2012, str. 531, br. 10; Šešelj, Ilkić 2012, fig. 4, 6, 12, 16, 18-19). Publiciran je i jedan medaljon s prikazom Faustine Mlađe (Šeparović 2003, str. 119-120, 134). Poznat je i kasnoantički novac iz Brguda (Mirnik 1987, str. 86). O ostavi rimskog novca iz Kruševa vidjeti u: Šeparović 2005, str. 63-72.

primjerka je utisnuta kontramarka (**kat. br. 22**). U njezinom kvadratnom polju je prikazana ulijevo okrenuta Amonova glava. Isti likovni sadržaj javlja se i na jednom komadu iz Nina,² ali i na više njih iz ostave u Štikadi.³

U Bukovici je nađeno ponešto i novca podrijetlom iz zapadnoga Sredozemlja. To su kovanice iz Hispanije, i to iz grada *Castulo*. Otkrivene su u Brgudu (**kat. br. 2**) i Zelengradu (**kat. br. 3**). No, one nisu i jedine s područja južne Liburnije. Poznat je primjerak s gradine Dračevac kod Jasenica.⁴

Nešto su brojniji bukovički numizmatički nalazi podrijetlom iz južne Italije i sa Sicilije. Dakle, novcem su zastupljeni *Arpi* (Apulija) (**kat. br. 4**) u Kruševu te *Luceria* (Apulija) (**kat. br. 5**), *Bruttium* (**kat. br. 6**) i Brundizij (Kalabrija) (**kat. br. 7**) u Podgrađu. Kovanice Hijerona II. (274.-216. prije Kr.) (**kat. br. 8-9**) potječu iz Kruševa. Odmah potom, za Pete republike (215.-212. prije Kr.) u Sirakuzi je iskovan i lomljeni primjerak (**kat. br. 10**), koji je nađen u Podgrađu. Na njegovo područje tijekom 3. st. prije Krista dospio je i novac iz jedne znatno bliže kovnice. To je kovanica grčke kolonije *Issa* s otoka Visa (**kat. br. 1**).

Zastupljene su i rimske republikanske monete. Bilježimo kvadrans iz Podgrađa (**kat. br. 29**). S toga nalazišta je i kasnorepublikanski denar (**kat. br. 30**). Jedan takav potječe i iz Brguda (**kat. br. 31**).

Rimski carski novac uobičajena je pojava u Bukovici. Različite kovanice cara Augusta (27. prije Kr.-14.) otkrivene su na području Podgrađa (**kat. br. 32-33, 36**), Brguda (**kat. br. 34-35**) i Zelengrada (**kat. br. 37**). Novac njegovoga nasljednika Tiberija (14.-37.) potječe iz Brguda (**kat. br. 38-39**). Slijede kovanice cara Klaudija (41.-54.) (**kat. br. 40**) i cara Nerona (54.-68.) (**kat. br. 41**), obje iz Podgrađa.

I na kraju, pojedinačni numizmatički nalazi iz predcarskog razdoblja upućuju na to da u Bukovici prevladava novac iz Kartage (**kat. br. 11-19**) i Numidije (**kat. br. 20-28**), kao i drugdje u Liburniji. Dijelom su cirkulirale i kovanice s područja Sicilije (**kat. br. 8-10**) i južne Italije (**kat. br. 4-7**). Pojedini primjerci dospjeli su čak s hispanškoga područja (**kat. br. 2-3**). Monete iz Julijejsko-klaudijske dinastije (**kat. br. 32-41**) pripadaju razdoblju kada je prostor Bukovice pod rimskom vlašću doživio prosperitet, kojega osobito ilustrira *Asseria*, najvažnije urbano središte u tom dijelu južne Liburnije.

Literatura:

Batović 2011; Š. Batović, Predrimski novci iz južne Italije na istočnom jadranskom primorju, *Diadora*, 25, Zadar, 7-45.

Brunšmid 1998; J. Brunšmid, *Natpisi i novac grčkih gradova u Dalmaciji*, Split.

Čače 2007; S. Čače, *Aserija i njezino zaleđe: Bukovica, Zrmanja, južni Velebit, Asseria*, 5, Zadar, 39-82.

² Ilkić 2013, str. 87-91, kat. D1.

³ Mirmik 1982, str. 152, br. 69, 159-163.

⁴ Dubolnić Glavan, Glavaš 2011, str. 99-100, 111, T. 1, 1.

Dubolnić Glavan, Glavaš, 2011; M. Dubolnić Glavan, V. Glavaš, Prilog poznavanju najstarijeg optjecaja novca na prostoru južnog Velebita, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 28, Zagreb, 95-121.

Ilkić 2013; M. Ilkić, Numizmatički nalazi, u: *Arheološka istraživanja okoliša crkve Sv. Križa u Ninu. Katalog izložbe povodom 50. obljetnice Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru*, Zadar, 87-94.

Ilkić, Brusić, Longin, Ćurković, 2001; M. Ilkić, Z. Brusić, Đ. Longin, I. Ćurković, *Novac na području Hrvatske prije eura*, Zadar. (Katalog izložbe).

Ilkić, Filipčić, Kramberger 2012; M. Ilkić, D. Filipčić, V. Kramberger *Ususret antičkoj numizmatiki*, Zadar. (Katalog izložbe).

MAA; J. Alexandropoulos, *Les monnaies de l'Afrique antique: 400 av. J.-C. - 40 ap. J.-C.* Toulouse, 2000.

Mirnik 1982; I. Mirnik, Skupni nalazi novca iz Hrvatske III. Skupni nalaz afričkog brončanog novca i aes rude iz Štikade, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 15, Zagreb, 149-174.

Mirnik 1987; I. Mirnik, Nalazi starog novca u Benkovcu i okolici, *Benkovački kraj kroz vjekove. Zbornik 1*, Benkovac, 83-100.

RIC I = C. H. V. Sutherland, *The Roman Imperial Coinage*, vol. I. *From 31 BC to AD 69*, London, 1984.

RRC = M. H. Crawford, *Roman Republican Coinage I - II*, Cambridge, 2008.

Stotinu hrvatskih arheoloških nalazišta, Zagreb, 2006.

SNG Cop; *Sylloge nummorum graecorum. The Royal collection of Coins and Medals Danish National Museum. North Africa, Syrtica – Mauretania*. Copenhagen, 1969.

SNG Denmark (Copenhagen); *Sylloge nummorum graecorum. The Royal Collection of Coins and Medals Danish National Museum. Italy*. New Jersey, 1981.

SNG Italia, Milano, III; *Sylloge nummorum graecorum, Italia. Milano, Civiche Raccolte Numismatiche. Vol. III, Campania – Calabria*, Milano, 1989.

SNG Milano IV/2; *Sylloge nummorum graecorum, Italia. Milano civiche Raccolte Numismatiche, Vol. IV, 2. Lucania – Bruttium. 2. Bruttium*. Milano 1989.

SNG Milano XIV; *Sylloge nummorum graecorum, Italia. Milano, Civiche Raccolte Numismatiche, Vol. XIV, Cyrenaica-Mauretania*, Milano, 1989.

Šeparović 2003, T. Šeparović, *Zbirka rimskog novca u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika*, Split.

Šeparović 2005, T. Šeparović, Revizija skupnog nalaza rimskog novca iz Kruševa kod Obrovca, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, 98, Split, 63-72.

Šeparović 2012, T. Šeparović, Pregled nalaza grčko-ilirskog novca u sjevernoj Dalmaciji, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 45, Zagreb, 525-536.

Šešelj, Ilkić 2012; L. Šešelj, M. Ilkić, Money circulation in Liburnia in the pre-imperial period: preliminary report, 5. *Internationaler Österreichischer Numismatikertag in Enns 21. und 22. Juni 2012*. (U tisku).

- 1 Vis (*Issa*), 3. st. prije Kr., AE, 22,5 mm, 7,01 g, Brunšmid 11-14, Podgrađe.
Av. Glava Palade s korintskom kacigom, udesno.
Rv. Koza, nadesno. Iznad ΙΣ.
Lit.: Ilkić, Brusić, Longin, Čurković, 2011., kat. br. 1; Ilkić, Filipčić, Kramberger, 2012., kat. br. 24; Šeparović, 2013., kat. br. 10; Šešelj, Ilkić, fig. 12.
- 2 Hispanija, *Castulo*, druga polovica 2.-1. st. prije Kr., AE, 27 mm, Brgud, Jarebnjak.
Av. Udesno okrenuta muška glava, ispred ruka.
Rv. Krilata sfinga s kacigom na glavi, udesno.
Lit.: neobjavljeno.
- 3 Hispanija, *Castulo*, druga polovica 2.-1. st. prije Kr., AE, 26 mm, 11,40 g, Zelengrad.
Av. Udesno okrenuta muška glava, ispred ruka.
Rv. Krilata sfinga s kacigom na glavi, udesno.
Lit.: neobjavljeno.
- 4 Apulija, *Arpi*, približno 3. st. pr. Kr., AE, 21 mm, 6,85 g, SNG Cop 603; SNG Milano III, 2-13, Kruševo.
Av. [---] Zeusova glava, ulijevo.
Rv. ΑΠΙΑΝΩ[N]. Vepar, udesno.
Lit.: neobjavljeno.
- 5 Apulija, *Luceria*, prije 217. prije Kr., AE, kvinkunks, 27 mm, 14,34 g, SNG Milano III, 94-98, Podgrađe.
Av. Glava Minerve s korintskom kacigom, udesno Gore ●●●●●
Rv. Unutar kotača natpis LOV[CER]I.
Lit.: Šešelj, Ilkić, fig. 16.
- 6 *Bruttium*, 208.-205. prije Kr., AE, 27 mm, 14,42 g, SNG Milano IV/2, 75, Podgrađe.
Av. Glava Aresa s korintsko kacigom, ulijevo.
Rv. [BPETTIΩN]. Hera Hoplosmia prikzana u pokretu k desno, drži koplje i štit. Lit.: Šešelj, Ilkić, fig. 19.

- 7 Kalabrija, Brundizij, 200.-89. prije Kr., semis, 19 mm, 7,71 g, SNG Milano III, 15-19, Podgrađe.
Av. Udesno okrenuta glava Posejdona, iza Nika.
Rv. [B]RVN. Ulijevo okrenuti jahač na delfinu, drži Niku. Iza S.
Lit.: Šešelj, Ilkić, fig. 18.
- 8 Sicilija, Sirakuza, Hijeron II. (274.-216. prije Kr.), AE, 19 mm, 6,45 g, SNG Copenhagen, br. 844-856, Kruševo.
Av. Glava Posejdona, ulijevo.
Rv. Trozub, lijevo i desno delfin. Dolje [---].
Lit.: neobjavljeno.
- 9 Sicilija, Sirakuza, Hijeron II. (274.-216. prije Kr.), AE, AE, 20 mm, 5,59 g, SNG Copenhagen, br. 844-856, Kruševo.
Av. Glava Posejdona, ulijevo.
Rv. Trozub, lijevo i desno delfin. Dolje [---].
Lit.: neobjavljeno.
- 10 Sicilija, Sirakuza, Peta republika (215.-212. prije Kr.), AE, ulomak, 21,5 mm, 3,68 g, SNG Copenhagen, br. 888, Podgrađe.
Av. Glava Apolona, ulijevo.
Rv. Dioskuri jašu konje, udesno. U odsječku [ΣΥΠΑΚΟΣΙΩΝ].
Lit.: neobjavljeno.
- 11 Kartaga, (221.-210. prije Kr.), AE, 21 mm, 6,61 g, SNG Cop, 307-314; MAA no. 88; SNG Milano XIV, 21-24, Brgud, Jarebnjak.
Av. Glava božice Tanit, ulijevo.
Rv. Konj okrenut udesno s glavom ulijevo.
Lit.: neobjavljeno.
- 12 Kartaga, (221.-210. prije Kr.), AE, 21 mm, SNG Cop, 307-314; MAA no. 88; SNG Milano XIV, 21-24, Podgrađe.
Av. Glava božice Tanit, ulijevo.
Rv. Konj okrenut udesno s glavom ulijevo.
Lit.: neobjavljeno.

- 13 Kartaga, (221.-210. prije Kr.), AE, 21 mm, 4,14 g, *SNG Cop*, 307-314; MAA no. 88; SNG Milano XIV, 21-24, Podgrađe.
Av. Glava božice Tanit, ulijevo.
Rv. Konj okrenut udesno s glavom ulijevo.
Lit.: neobjavljeno.
- 14 Kartaga, (oko 200.-146. prije Kr.), AE, 28 mm, 16,46 g, *SNG Cop*, 307-314; MAA no. 88; SNG Milano XIV, 21-24, Brgud, Jarebnjak.
Av. Glava božice Tanit, ulijevo.
Rv. Konj okrenut udesno.
Lit.: neobjavljeno.
- 15 Kartaga, (oko 200.-146. prije Kr.), AE, 27,5 mm, 15,22 g, SNG Milano XIV, 43-50, Brgud, Jarebnjak.
Av. Glava božice Tanit, ulijevo.
Rv. Konj okrenut udesno.
Lit.: neobjavljeno.
- 16 Kartaga, (oko 200.-146. prije Kr.), AE, AE, 28 mm, 17,84 g, *SNG Cop*, 307-314; MAA no. 88; SNG Milano XIV, 21-24, Brgud, Jarebnjak.
Av. Glava božice Tanit, ulijevo.
Rv. Konj okrenut udesno.
Lit.: neobjavljeno.
- 17 Kartaga, (oko 200.-146. prije Kr.), AE, 28 mm, 20,08 g, *SNG Cop* 409-413, SNG Milano XIV, 43-50, Podgrađe.
Av. Glava božice Tanit, ulijevo.
Rv. Konj okrenut udesno.
Lit.: neobjavljeno.
- 18 Kartaga, (oko 200.-146. prije Kr.), AE, 27 mm, 15,14 g, *SNG Cop*, 307-314; MAA no. 88; SNG Milano XIV, 21-24, Podgrađe.
Av. Glava božice Tanit, ulijevo.
Rv. Konj okrenut udesno.
Lit.: Šešelj, Ilkić, fig. 4.

- 19 Kartaga, (oko 200.-146. prije Kr.), AE, 28 mm, 16,22 g, SNG Milano XIV, 43-50, Podgrađe.
Av. Glava božice Tanit, ulijevo.
Rv. Konj okrenut udesno.
Lit.: neobjavljeno.
- 20 Numidija, Masinisa i njegovi nasljednici (208.-148. prije Kr. i kasnije), AE, 27 mm, 12,72 g, SNG Cop 504-517, SNG Milano XIV, 1-17, MAA no. 18, Brgud, Jarebnjak.
Av. Ovjenčana glava, ulijevo.
Rv. Konj okrenut ulijevo.
Lit.: neobjavljeno.
- 21 Numidija, Masinisa i njegovi nasljednici (208.-148. prije Kr. i kasnije), AE, 27 mm, 13,41 g, SNG Cop 504-517, SNG Milano XIV, 1-17, MAA no. 18, Brgud, Jarebnjak.
Av. Ovjenčana glava, ulijevo.
Rv. Konj okrenut ulijevo.
Lit.: neobjavljeno.
- 22 Numidija, Masinisa i njegovi nasljednici (208.-148. prije Kr. i kasnije), AE, 27 mm, 10,27 g, SNG Cop 504-517, SNG Milano XIV, 1-17, MAA no. 18, Brgud, Jarebnjak.
Av. Ovjenčana glava, ulijevo.
Rv. Konj okrenut ulijevo. Po sredini je utisnuta kontramarka u kvadratnom polju.
Lit.: neobjavljeno.
- 23 Numidija, Masinisa i njegovi nasljednici (208.-148. prije Kr. i kasnije), AE, 27 mm, 12,22 g, SNG Cop 504-517, SNG Milano XIV, 1-17, MAA no. 18, Podgrađe.
Av. Ovjenčana glava, ulijevo.
Rv. Konj okrenut ulijevo.
Lit.: Šešelj, Ilkić, fig. 6.
- 24 Numidija, Masinisa i njegovi nasljednici (208.-148. prije Kr. i kasnije), AE, 27 mm, 12,58 g, SNG Cop 504-517, SNG Milano XIV, 1-17, MAA no. 18, Podgrađe.
Av. Ovjenčana glava, ulijevo.
Rv. Konj okrenut ulijevo.
Lit.: neobjavljeno.

- 25 Numidija, Masinisa i njegovi nasljednici (208.-148. prije Kr. i kasnije), AE, 26,5 mm, 14,90 g, SNG Cop 504-517, SNG Milano XIV, 1-17, MAA no. 18, Podgrađe.
Av. Ovjenčana glava, ulijevo.
Rv. Konj okrenut ulijevo. Između nogu su punska slova.
Lit.: neobjavljeno.
- 26 Numidija, Masinisa i njegovi nasljednici (208.-148. prije Kr. i kasnije), AE, 26,5 mm, 14,90 g, SNG Cop 504-517, SNG Milano XIV, 1-17, MAA no. 18, Podgrađe.
Av. Ovjenčana glava, ulijevo.
Rv. Konj okrenut ulijevo.
Lit.: neobjavljeno.
- 27 Numidija, Masinisa i njegovi nasljednici (208.-148. prije Kr. i kasnije), AE, 27 mm, 16,33 g, SNG Cop 504-517, SNG Milano XIV, 1-17, MAA no. 18, Podgrađe.
Av. Ovjenčana glava, ulijevo.
Rv. Konj okrenut ulijevo. Između nogu je kružić. Lit.: neobjavljeno.
- 28 Numidija, Masinisa i njegovi nasljednici (208.-148. prije Kr. i kasnije), AE, 27 mm, 15,10 g, SNG Cop 504-517, SNG Milano XIV, 1-17, MAA no. 18, Podgrađe.
Av. Ovjenčana glava, ulijevo.
Rv. Konj okrenut ulijevo. Između nogu je kružić. Lit.: neobjavljeno.
- 29 Rimska republika, 208. prije Kr., kvadrans, 24 mm, 9,76 g, RRC, 106/7c, Podgrađe.
Av. Glava Herkula, udesno. Iza okomito ●●●
Rv. Pramac broda, iznad ROMA, dolje vodoravno ●●●
Lit.: neobjavljeno.
- 30 Rimska republika, denar, 81. prije Kr., 20 mm, 3,03 g, RRC 374/2, Podgrađe.
Av. Glava Pietas, udesno, desno roda.
Rv. Unutar vijenca su vrč i *lituus*. Dolje [IM]PE[R].
Lit.: neobjavljeno.

- 31 Rimska republika, Roma, 42. pr. Kr., denar (suberat), 19 mm, 4,04 g, RRC 494/23, Brgud, Jarebnjak.
Av. Ovjenčana glava Apolonova, udesno, iza lira.
Rv. Dijana Lucifera stoji *an face*, drži dvije dugačke baklje. Desno [M CL]ODIVS, lijevo M • F.
Lit.: neobjavljeno.
- 32 August (27. prije Kr.-14.), denar, RIC I., str. 60, br. 267, Podgrađe.
Av. Glava, udesno.
Rv. Oktavijan za kvadrigom, *an face*, na slavlolu s natpisom [IMP CAESAR].
Lit.: neobjavljeno.
- 33 August (27. prije Kr.-14.), Roma, 17. pr. Kr., dupondij, 28 mm, 9,71 g, RIC I., str. 67, br. 347, Podgrađe.
Av. U vijencu AVGVSTVS / TRIBVNIC / POTEST.
Rv. [P STOL]O IIIIVIR AAAFF. U središtu SC. Poviše kontramarka AVG. Prva dva slova su u ligaturi.
lit.: neobjavljeno.
- 34 August (27. prije Kr.-14.), Roma, 7. prije Kr., as, 28 mm, 8,70 g, RIC I., 75, br. 428, Brgud, Jarebnjak.
Av. [CAESAR AVGVST PONT MAX TRIBVNIC POT]. Glava, ulijevo.
Rv. [P LVR]IVS [A]GRIPPA [IIIIVIR AAAFF]. U središtu SC.
Lit.: neobjavljeno.
- 35 August (27. prije Kr.-14.), Lugdunum, (9.-14.), as, 27 mm, 10,90 g, RIC I., str. 57, br. 230, Brgud, Jarebnjak.
Av. CAESAR [PONT MAX]. Ovjenčana glava, udesno.
Rv. U središtu oltar, lijevo i desno su božice pobjede. Ispod ROM ET A[VG]. Gore je utisnuta kontramarka u ovalnom polju.
Lit.: neobjavljeno.

- 36 August (27. prije Kr.-14.), Nemausus, as (ulomak), 25 mm, 4,89 g, RIC I., str. 51, br. 155-158, Podgrađe.

Av. Dvije glave, jedna ulijevo, druga udesno. Gore I[MP], dolje [DIVI F]. Rv. Udesno okrenuti krokodil, iza palma. Gore COL-[NEM].

Lit.: neobjavljeno.

- 37 August (27. prije Kr.-14.), Nemausus, as, 26,5 mm, 10,87 g, RIC I., str. 51, br. 155-158, Zelengrad.

Av. Dvije glave, jedna ulijevo, druga udesno. Gore I[MP], dolje [DIVI F]. Rv. Udesno okrenuti krokodil, iza palma. Gore COL-NEM.

Lit.: neobjavljeno.

- 38 Tiberije (14.-37.), Roma, (15.-16.), as, 30 mm, 8,55 g, RIC I., str. 96, br. 33 ili 35, Brgud, Jarebnjak.

Av. [TI CAES]AR DIVI AVG F AVG[---]. Glava, udesno.

Rv. PONTIF MAX[IM TRIBVN POTEST] XVII. Ženski prikaz sjedi okrenut udesno. U polju S-C.

Lit.: neobjavljeno.

- 39 Tiberije (14.-37.), Roma (36.-37.), as, RIC I., str. 98, br. 64, Brgud, Jarebnjak.

Av. [TI CAESA]R DIVI AVG F AV[GVST IMP VIII]. Glava, ulijevo.

Rv. PON[TIF MAX TR POT XXX]IIX. Globus i kormilo. U polju S-[C].

Lit.: neobjavljeno.

- 40 Klaudije (41.-54.), Roma, (50.-54.), as, RIC I., str. 130, br. 116, Podgrađe.

Av. TI CLAVDIVS CAESAR AVG P M TR P IMP [P P]. Glava, ulijevo.

Rv. Minerva s kopljem i štitom, udesno. U polju S-C.

Lit.: neobjavljeno.

- 41 Neron (54.-68.), Lugdunum, sestercij, RIC I., str. 175, br. 397, Podgrađe.
 Av. NE[RO CLAVD] CAESAR AVG GERM P M TR P IMP P P.
 Glava, ulijevo.
 Rv. Dva konjanika, udesno. Dolje DECVR SIO, gore S-[C].
 Lit.: neobjavljeno.

Coins from the Bukovica region from 3rd century BC until 68th year AD.

M. Ilkić, Zadar, Croatia
 I. Čerina, S. Čerina, Podgrađe, Croatia

Abstract: The article deals with numismatic finds from several sites in Bukovica, rocky area between the Karin Sea, and Zrmanja and Krka rivers. Mostly these are unpublished coins, collected on the surface, during several generations. Some of the old coins were lost at the beginning of the Croatian War of Independence. Preserved numismatic finds mostly can be dated to the 3rd and 2nd centuries BC. There were also Late Republican coins as well as the ones from the Roman Imperial period. They were found in the areas of Brgud, Kruševo, Podgrađe and Zelengrad. They are kept in four private collections.

North African coins are most numerous regarding the pre-Imperial period. Nine coins belong to Carthage (**cat. nos. 11-19**). Numidia is represented with the same number of coins (**cat. nos. 20-28**). Coins from western Mediterranean, namely Hispania, the city of Castulo, were found in Bukovica (**cat. nos. 2-3**). Southern Italy and Sicily are also represented with numismatic finds in Bukovica. We refer to coins of cities of *Arpi* (**cat. no. 4**), *Luceria* (**cat. no. 5**), *Bruttium* (**cat. no. 6**) and Brindisi (**cat. no. 7**). There were also coins of Hieron II, monarch of Syracuse, made during the Fifth Republic (215-212 BC) (**cat. no. 10**). A coin of the Greek colony of Issa from the island of Vis was found in Bukovica (**cat. no. 1**). Roman Republican numismatic finds are also represented (**cat. nos. 29-31**). Roman Imperial coins are quite common in Bukovica (**cat. nos. 32-41**).

Individual numismatic finds from the pre-Imperial period indicate that coins from Carthage (**cat. nos. 11-19**) and Numidia (**cat. nos. 20-28**) are dominant in Bukovica as well as elsewhere in Liburnia. Coins from the region of Sicily (**cat. nos. 8-10**) and southern Italy (**cat. nos. 4-7**) were also used. Certain finds originate from distant regions such as Hispania (**cat. nos. 2-3**). Coins from the Julio-Claudian dynasty (**cat. nos. 32-41**) belong to the period when Bukovica flourished under the Roman rule, which is especially visible in *Asseria*, the most important urban center in that part of Liburnia.

Keywords: *Bukovica, Podgrađe (Asseria), pre-Imperial coins, Carthage, Numidia, southern Italy, Sicily, Roman coins.*